Державне підприємство
Ліси України

Досвід сертифікації надлісництва ДП «Ліси України»* за Регуляторним модулем FSC®

Київ, ДП «Ліси України» - 2026

*Ліцензійний код FSC-N004335

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

ДП «Ліси України – найбільший лісокористувач України»

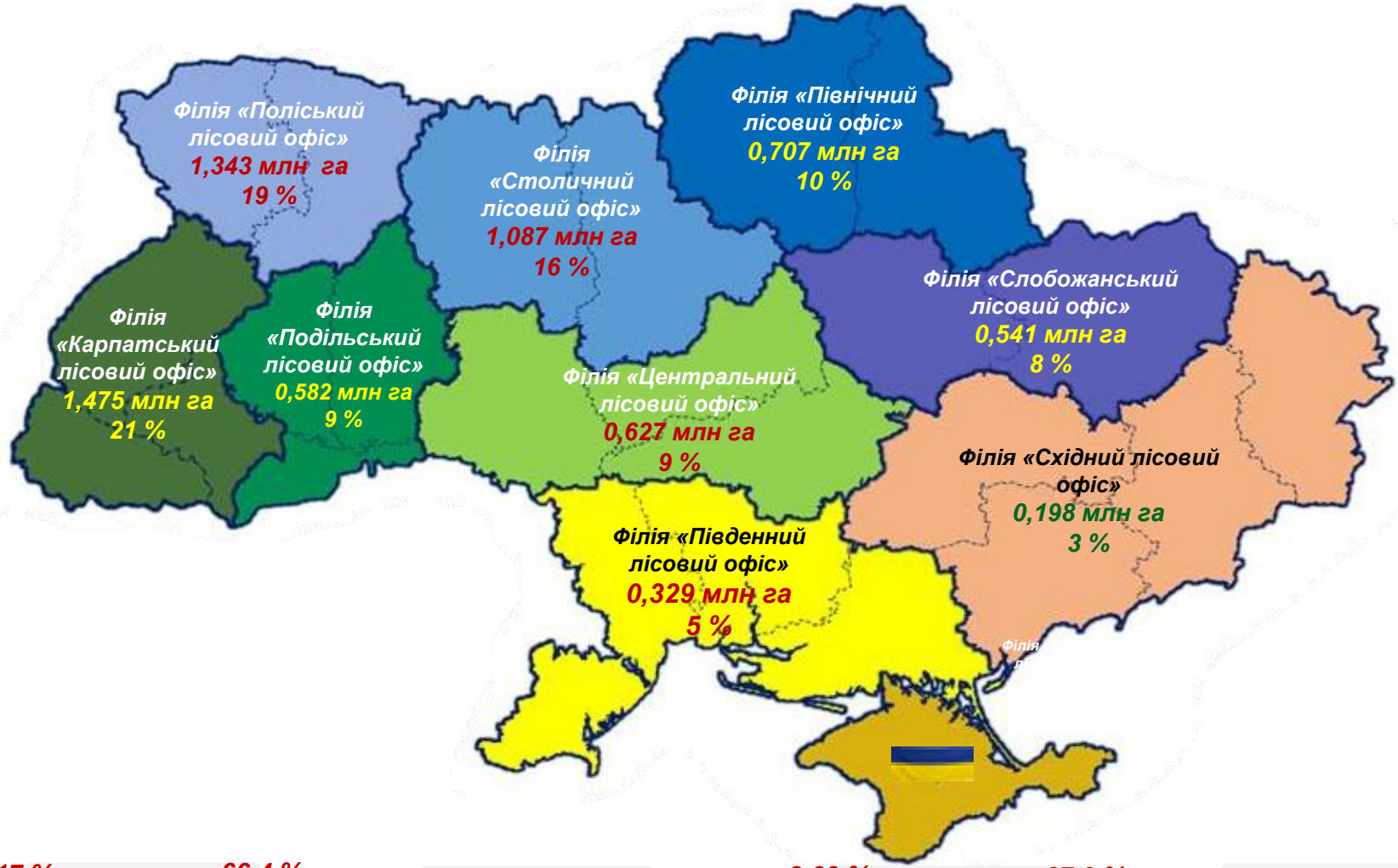

0,17 % 66,4 %
6,89 млн га
Лісового фонду в управлінні

87,9 %
6,054 млн га
Площа вкрита лісом

2,63 % 67,0 %
4,621 млн га
Сертифіковані ліси за системою FSC

6 %
0,439 млн га
Сертифіковані ліси за системою PEFC

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Утримувачі сертифікатів

Державне підприємство
Ліси України

Надлісництва

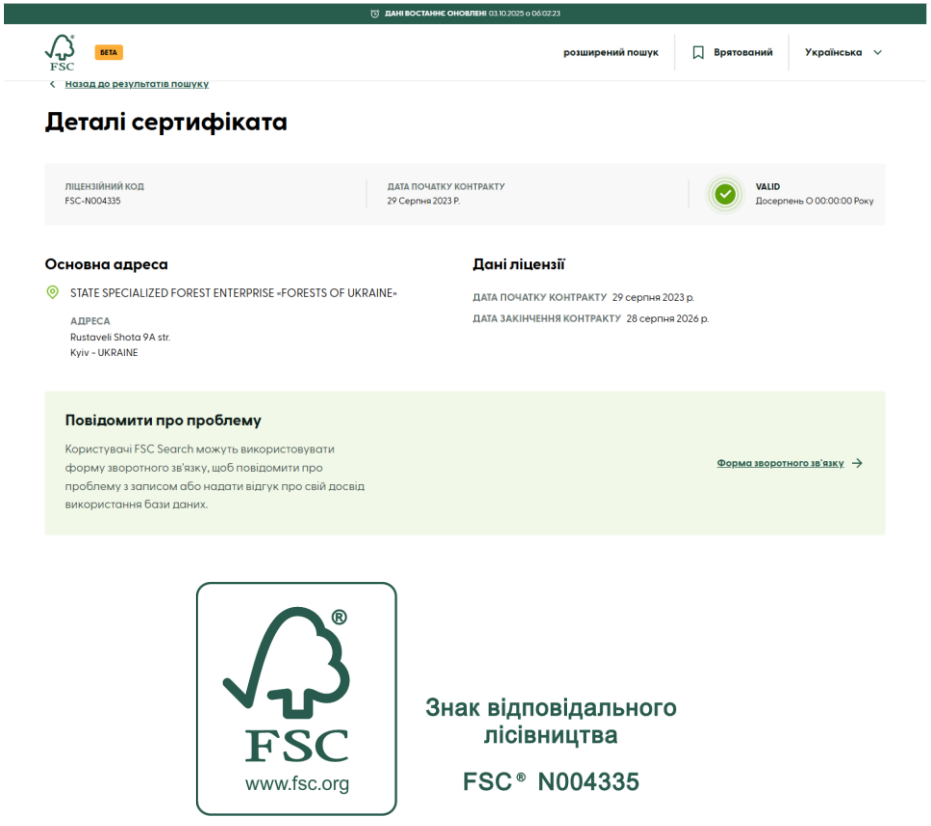

FSC
www.fsc.org

Знак відповідального лісівництва

FSC® N004335

https://search.fsc.org/uk

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Регламент (ЄС) 2023/1115 про недопущення на ринок ЄС товарів, пов'язаних зі знелісненням і деградацією лісів.

Охоплені товарні групи:

- Деревина
- Какао
- Соя
- Каучук
- Кава
- Пальмова олія
- Яловичина

$ 5,4 млрд

щорічний обсяг українського експорту продукції, що підпадає під дію EUDR (деревина, соя, какао, кава, каучук, пальмова олія, яловичина)

Джерело: BRDO, 2026

Деревина

$2,68 млрд

експорт деревообробної та меблевої галузі у 2025 році

4,4 %

У загальному експорті 6 місце серед галузей

$2,76 млрд

Потенціал заміщення рф та Білорусі на ринку ЄС (доступний лише для сертифікованої продукції)

25 886

Компаній та ФОП деревообробної галузі *Потребують відповідності EUDR*

Ключовий принцип - продукція має бути одночасно законною і вільною від знеліснення / деградації лісу станом на 31 грудня 2020 р. - незалежно від того, чи було знеліснення легальним у країні походження.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

ДП «Ліси України» – хто ми у контексті EUDR

Найбільший лісокористувач України та важлива ланка ланцюга постачання деревини

100

надлісництв
у 9 регіональних філіях

70

надлісництв
є утримувачами FSC та / або PEFC сертифікатів

6,9 млн га

лісового фонду
у постійному користуванні підприємства

≠ Exp

не є експортерами
Мораторій на вивезення необробленої деревини

⚠ Ключова роль у ланцюгу - хоча ДП «Ліси України» не є експортером, саме ми є першоджерелом деревини, легальність і простежуваність якої визначає відповідність всього ланцюга постачання вимогам Регламенту.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Наша позиція в ланцюгу постачання

Лісогосподарське підприємство є первинним виробником (upstream operator), на якому лежить основний тягар доведення відповідності.

Ліс / Заготівля

Державне підприємство Ліси України

Надлісництва Підприємства є постачальниками первинної сировини

Переробка

Деревообробні підприємства

Трейдер або оператор EUDR

Готова продукція

Виробники кінцевих виробів

Оператор EUDR

Покупці / імпортери

Обов'язкова декларація Due Diligence Statement

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Наша частина відповідальності

Лісогосподарське підприємство є первинним виробником (upstream operator), на якому лежить основний тягар доведення відповідності.

Геолокація ділянки

Точні координати кожної лісової ділянки заготівлі. Для ділянок понад 4 га - координати контуру (полігону), а не лише координати (дані) однієї точки, як на лісосіках до 4 га.

Доказ законності

Підтвердження, що заготівля відповідає законодавству України: право користування, дозволи, дотримання Законодавства.

Відсутність знеліснення

Підтвердження, що деревина не походить із земель, на яких після 31.12.2020 відбулося знеліснення чи деградація лісу.

Перетворення лісу на сільськогосподарські угіддя, незалежно від того, спричинене воно людиною чи ні.

Due Diligence Statement

Надання (за запитом) пакету доказів для оператора, який першим розміщує продукцію на ринку ЄС.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Як це працює у нас - ланцюг підтвердження легальності

1. **Матеріали лісовпорядкування**

   Проєкт організації та розвитку лісового господарства: таксаційні описи, фонди рубок, планово-картографічні матеріали. Оновлюються згідно вимог чинного Законодавства, є обов'язковими за ст. 48 Лісового кодексу України.

2. **Відведення й таксація лісосіки**

   Ланка по відводах і таксації опрацьовує відомості фондів, визначається із межами лісосік на місцевості, виконує відвід та оформлює відповідні матеріали відводу.

3. **Лісорубний квиток із геолокацією**

   Через платформу «ЕкоСистема» - одна точка (до 4 га) або повний полігон меж ділянки (понад 4 га), з точністю до 6 знаків після коми.

4. **Заготівля з маркуванням деревини**

   Кожна колода (чи партія) отримує бирку з номером - унікальний ідентифікатор партії, обов’язкова умова законності транспортування.

5. **Електронний облік деревини (ЕОД)**

   Простежування від моменту заготівлі до фактичного споживача - приймання, переміщення, реалізація - з ТТН на кожне переміщення партії.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Від рубки до відновлення лісу

Обов’язкове лісовідновлення – не окрема вимога, а юридичний доказ того, що ліс залишається лісом

Суцільна рубка

У стиглих і перестиглих деревостанах, у межах розрахункової лісосіки, зі збереженням дерев для збереження біорізноманіття

Лісовідновлення

Сприяння природному поновленню або створення лісових культур відповідно до Правил відтворення лісів (Постанова КМУ №303 від 01.03.2007)

Актуалізація матеріалів лісовпорядкування

Оновлення таксаційних даних ділянки на підставі фактично проведених заходів

Новий цикл господарювання

Ділянки не змінюють цільового призначення і залишаються лісогосподарськими землями

Саме тому земля не «зникає» з лісового фонду - а це і є ключовим доказом відсутності знелісnення (deforestation-free) в розумінні статті 2 EUDR.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Лісовідновлення: законодавство дає час, а не вимагає негайності

Правила відтворення лісів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303, встановлюють два рівнозначні шляхи відновлення лісу після рубки - залежно від стану ділянки за результатами обстеження:

Сприяння природному поновленню

Застосовується, якщо на ділянці вже наявна достатня кількість підросту господарсько цінних порід

Створення лісових культур

Штучне залісення садінням чи висіванням — якщо природного поновлення недостатньо або воно нерівномірне

1-2 роки

22. Зруби і згарища повинні бути залісені протягом одного - двох років. Лісові культури, що загинули, відновлюються в наступному році.

Рубка, проведена сьогодні, не означає, що лісові культури мають з'явитися на ділянці завтра чи навіть цього сезону. Навіть підтвердження успішного природного поновлення відбувається не миттєво, а за результатами планового обстеження (технічного приймання).

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Наближене до природи лісівництво

З травня

2027 року

суцільні рубки головного користування в гірських лісах Карпат - під забороною (Постанова КМУ № 454, 2024 р.)

Що приходить на заміну - рубки переформування - поступове перетворення деревостанів у різновікові, мішані, багатоярусні насадження замість одновікових монокультур. Ключова відмінність: вкрита лісом площа залишається постійною - на відміну від суцільної рубки, після якої на лісосіці лісовідновлювальні роботи можуть тривати і до 2 років.

17 років

тривалість практичного експерименту львівських лісівників і науковців, що підтвердив ефективність методу

10-12 проти 4-5 м³/га

продуктивність рубок переформування порівняно з традиційними способами господарювання

400 фахівців

вже пройшли навчання в ДП «Ліси України» щодо впровадження методів наближеного до природи лісівництва

Для ланцюжка простежуваності це означає перехід від фіксації «однієї операції на всій площі лісосіки» до багаторазового, вибіркового обліку окремих дерев протягом тривалого часу - а постійна вкритість лісом стає найпереконливішим доказом відсутності знеліснення в розумінні EUDR.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Проблеми, з якими ми стикаємося

Виконання вимог EUDR відбувається не в ідеальних умовах - і про це варто говорити

!

Порушення GPS-сигналу

Радіоелектронна боротьба спричиняє глушіння й підміну (спуфінг) супутникових сигналів на значній частині території України з 2022 р. - задокументовано впливає на цивільну авіацію та інфраструктуру. Це створює прямий ризик для точності геокоординат, які EUDR вимагає фіксувати з точністю до 6 знаків після коми.

!

Мінна небезпека лісового фонду

Станом на сьогодні понад 405 тис. га лісового фонду ДП «Ліси України» потребують розмінування, очищено лише близько 46 тис. га.

!

Тимчасово окуповані території

Частина державних підприємств у структурі Держлісагентства розташовані на тимчасово окупованих територіях -верифікація походження деревини з цих територій об'єктивно неможлива.

!

Перебої зв'язку та електропостачання

Удари по енергетичній інфраструктурі спричиняють відключення електроенергії та інтернету, від яких залежить робота електронних систем обліку деревини (ЕОД) та платформи «ЕкоСистема» для оформлення лісорубних квитків.

Ці фактори визнані FSC як контекст, що підвищує рівень окремих ризиків при оцінці за Регуляторним модулем - вони не є виправданням, а є предметом обов'язкового врахування й документування.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Де передбачена роль сертифікації в EUDR?

Лише компетентні органи держав-членів ЄС мають повноваження офіційно підтверджувати відповідність вимогам EUDR. Жодна приватна система сертифікації, включно з FSC і PEFC, не замінює обов'язку підприємства самостійно провести due diligence.

Для країн з низьким рівнем ризику може застосовуватися спрощена належна обачність, але…

Повна відповідальність учасників

Сертифікація як інструмент, а не заміна

Системи сертифікації допомагають в оцінці ризиків, але не гарантують автоматичної відповідності

Учасники ланцюга постачання повинні проявляти належну обачність, і залишатимуться відповідальними за будь-яке порушення.

Статус України в EUDR

Україні присвоєно статус країни з низьким ризиком

Невизначеність тривалості статусу

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

FSC Aligned for EUDR

FSC Regulatory Module

Добровільний додатковий стандарт до сертифікації лісоуправління та CoC.

FSC Risk Assessment Framework

Оновлена методика оцінки ризиків постачання, узгоджена з вимогами EUDR, результати публікуються на FSC Risk Hub.

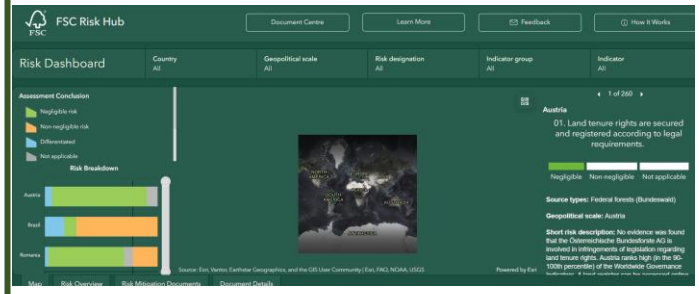

FSC Trace

Інструмент для перевірки транзакцій і безпечного обміну EUDR-релевантними даними в ланцюжку постачання.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

FSC Aligned for EUDR = FSC Регуляторний модуль + FSC Система оцінки ризику

Добровільна система для підтримки відповідності EUDR

Для кого?

- Утримувачі FSC сертифікатів FM/CoC, CoC
- Компанії, що постачають деревину на ринок ЄС
- Бажаючі підтвердити відповідність EUDR через FSC

Що забезпечує?

- Систему due diligence відповідно до EUDR
- Збір та передачу геолокаційних даних
- Простежуваність, що перевищує стандартний FSC CoC
- Підтвердження відсутності знелісснення після 31.12.2020

Що НЕ вимагає?

- Окремого аудиту (може бути суміщений з щорічним)
- Повного перегляду наявної системи менеджменту
- Для України - спрощена процедура (низький ризик)

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Чорноліське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

15-19 березня 2026 р.

Preferred by Nature

Preferred by Nature hereby certifies that

SFE «Forests of Ukraine», branch «Tsentralnyi Forest Office», Chornoliske FMU

lane Shkilnyi, 1
Vodiane village, Kirovohradska oblast, Kropyvnytskyi raion 27413
Ukraine

conform with the following standards:
FSC-STD-01-004 V1-0_EN
FSC-STD-50-001 V2-1
FSC-STD-UKR-01.1-2024 V1-1

The certificate is valid from 01 March 2023 to 29 February 2028
Certificate version date: 02 April 2026

Certification scope
Single Forest Management and Chain of Custody
Includes FSC Regulatory Module

Certificate registration code
PBN-FM/COC-028573

FSC™ license code
FSC-C135504

FSC

Justinas Janulaitis
Management board member
Filosoofi 31, Tartu, Estonia

Specific information regarding products and/or sites is listed in the appendix(es) of this certificate. The validity and exact scope covered by this certificate shall always be verified at www.info.fsc.org. This certificate itself does not constitute evidence that a particular product supplied by the certificate holder is FSC certified [or FSC Controlled Wood]. Products offered, shipped or sold by the certificate holder can only be considered covered by the scope of this certificate when the required FSC claim is clearly stated on sales and delivery documents. The physical printed certificate remains the property of Preferred by Nature OÜ and shall be returned upon request.

Деревина зазначена в цій ТТН відпущена з заявою FSC 100%/ Regulatory + відповідно до сертифікату PBN-FM/COC-028573 та ліцензії FSC-C135504

Форма ЕО–6

Вантажовідправник:
ДП "Ліси України",
Філія "Центральний лісовий офіс",
Чорноліське надлісництво
(повне найменування/ПІБ)

пров. Шкільний, 1, с. Водяне, Кропивницький р-н, Кіровоградська обл.
Код за ЄДРПОУ/РНОКПП/паспорт 45625546
Місце складання:
48.718724, 32.626676

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА (ЛІС)

серія ЛАУ № 282988 від 08.06.2026 року
Автомобільний перевізник ФОП ДЯКІВ Є.Б.
(повне найменування/ПІБ)

Код за ЄДРПОУ/РНОКПП/паспорт 3312802814
Водій Колтун Ю.І.
(ПІБ)

Номер посвідчення водія ВХО423625
Транспортний засіб:
Марка: DAF,
Модель: FT XF 105.410
Тип: Вантажний автомобіль
Номерний знак транспортного засобу: ВС9700РО

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Чорноліське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

ДП «Онуфріївське лісове господарство»

ДП «Світловодське лісове господарство»

ДП «Чорноліське лісове господарство»

Чорноліське надлісництво

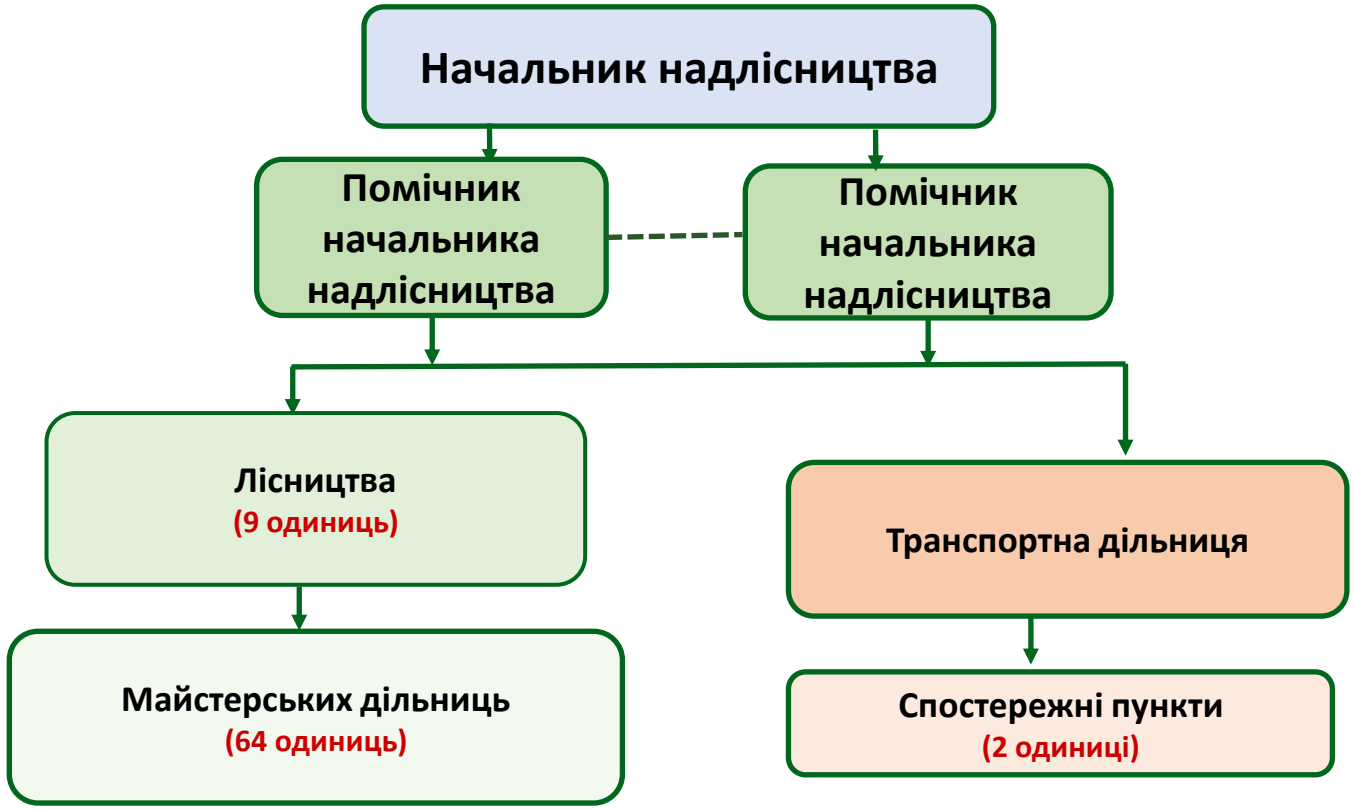

Надлісництво розташоване на території Кропивницького та Олександрійського адміністративних районів.

У Чорноліському надлісництві нараховується 9 розсадників, загальною площею 10,12 га

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Що вимагає FSC Регуляторний модуль від FM?

Недопущення знеліснення та деградації

Підтвердження, що жодна ділянка заготівлі не пов'язана зі знелісненням та деградацією після 31 грудня 2020 р.

Дотримання законодавства

Підтвердження відповідності всієї господарської діяльності застосовному законодавству. Більшість вже охоплена базовим FSC стандартом.

Геолокація та простежуваність

Збір точних геолокаційних даних про місця заготівлі деревини передаються у ланцюг постачання.

Система due diligence

Розробка та впровадження внутрішньої системи - збір інформації → оцінка ризику → заходи мінімізації ризику. Документується та верифікується аудиторами.

Регуляторна заява FSC

Автоматична регуляторна заява у товарно-транспортній накладній підтверджує відповідність EUDR та спрощує due diligence для покупців.

Додаткові процедурні вимоги

Забезпечення виконання усіх інших необхідних процедур та документування для повної відповідності FSC Регуляторному модулю

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Інструменти ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр»

Система ЕОД

Єдина державна система електронного обліку деревини - консолідує дані про заготівлю та реалізацію деревини від лісосіки до кінцевого споживача.

Реєстр лісорубних квитків

Публічний реєстр дозвільних документів на заготівлю деревини - база для підтвердження законності походження сировини

Сертифікат про походження деревини

Модуль формування документа, що підтверджує походження партії деревини для подальшого обігу та експорту.

Перевірка легальності походження

Сервіс перевірки деревини за номером бирки, транспортного засобу або ТТН - інструмент простежуваності для зацікавлених сторін.

Моніторинг внутрішнього споживання

Аналітичний модуль обліку обсягів деревини, що реалізується та переробляється на внутрішньому ринку України.

Електронний кабінет експортера

Онлайн-сервіс отримання інформації про продукцію, що не спричиняє знелісснення, відповідно до Регламенту (ЄС) 2023/1115 (EUDR).

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Переваги впровадження FSC Регуляторного модуля

Для надлісництва, покупців та галузі

Для надлісництва

- Підтвердження відповідності вимогам EUDR
- Конкурентна перевага при продажу лісопродукції
- Підвищення якості системи документування
- Спрощена процедура для України (низький ризик)

Для покупців лісопродукції

- Автоматична регуляторна заява FSC у ТТН
- Суттєве спрощення due diligence за EUDR
- Зниження ризиків при експорті на ринок ЄС
- Відкриття доступу до вимогливих ринків ЄС

Для галузі

- Демонстрація євроінтеграційного вектору
- Посилення позицій на ринку ЄС
- Приклад для інших лісогосподарських підприємств

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство Ліси України

Виклики та труднощі впровадження

Чесний погляд на складнощі, з якими ми зіткнулися

Технічний виклик

Внесення геокоординат

Вимога передавати точні геокоординати виділів/лісосік у ланцюг постачання вимагає налагодження нових процесів.

Організаційний виклик

Навчання та поінформованість персоналу

Усі працівники філії та надлісництва мають розуміти нові вимоги.

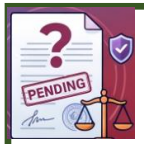

Регуляторний виклик

Оцінка ризику FSC для України

Надлісництва повинні переглянути систему менеджменту задля підвищення конкурентоспроможності.

Комунікаційний виклик

Комунікація з покупцями деревини

Покупці (деревообробні підприємства) мають розуміти, що Регуляторна заява FSC у ТТН - це важливий інструмент для їхньої EUDR-відповідності.

⚠ ***Ці питання не блокують впровадження, але потребують чітких відповідей для успішного масштабування***

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Сертифікат FSC не є автоматичним доказом відповідності регламенту EUDR

- ✓ Сертифікація FSC суттєво посилює якість і достовірність доказів (аудит незалежною третьою стороною) - але не звільняє від обов’язку.
- ✓ Підприємство однаково повинно самостійно зібрати геодані, підтвердити законність і відсутність знеліснення для кожної партії продукції;
- ✓ Обидві організації (FSC та PEFC) відреагували, розробивши добровільні модулі (стандарти), які вбудовують вимоги EUDR у вже наявну систему сертифікації.

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Державне підприємство
Ліси України

Традиційний погляд на функціонування підприємства

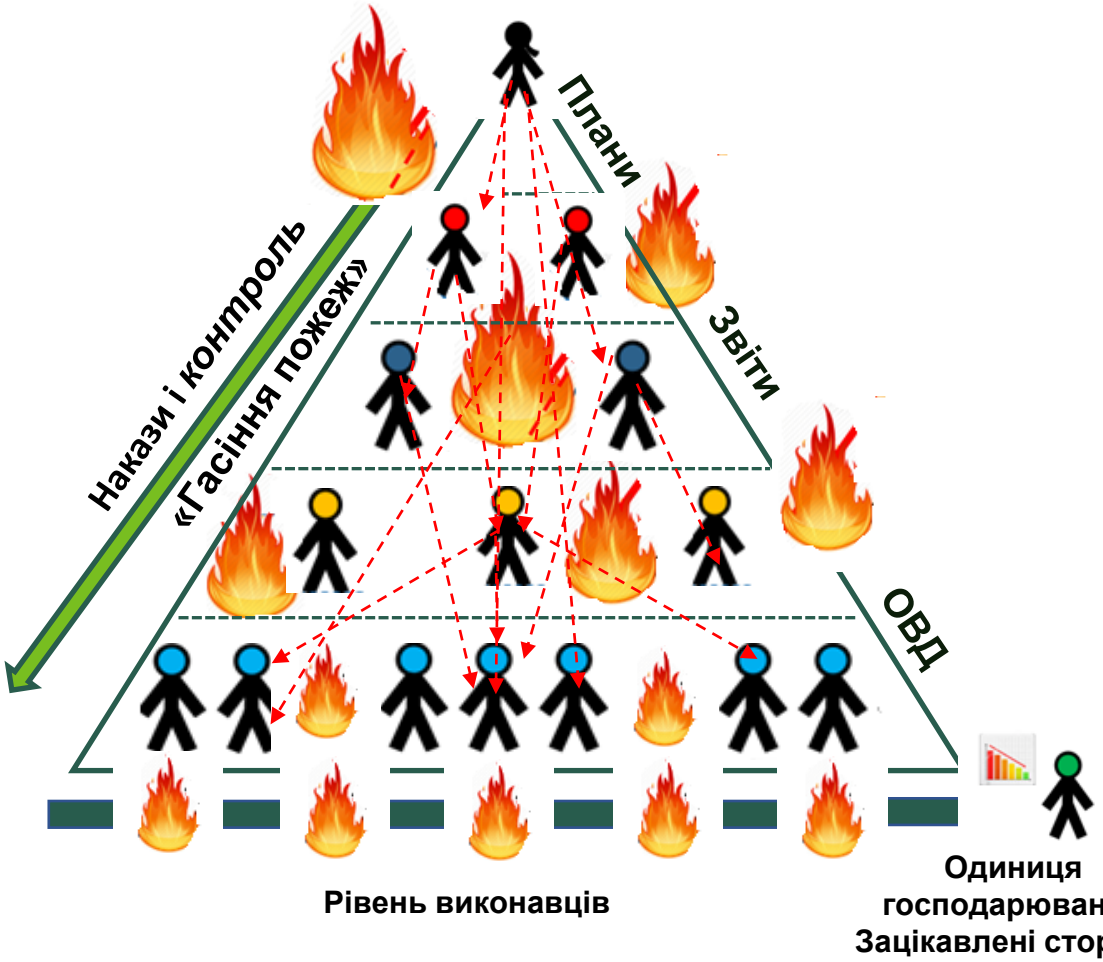

Вимоги міжнародних стандартів сталого лісоуправління

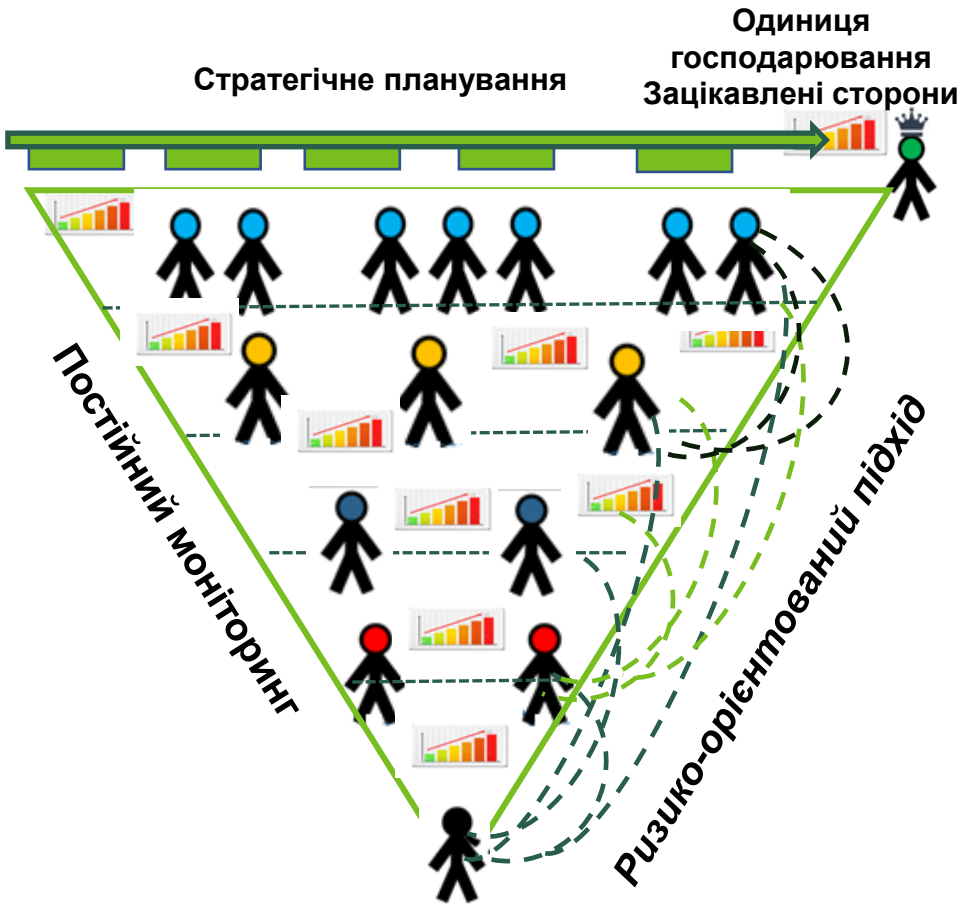

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

Адаптація системи ведення лісогосподарства до сучасних викликів завдяки міжнародним стандартам

Сучасні виклики для лісового господарства України

- Зміна клімату та трансформація лісорослинних умов
- Війна в Україні
- Законодавчі зміни та нові регуляторні вимоги
- Потреба в балансі між економічними, соціальними та екологічними інтересами
- Виклики адаптації до вимог європейської інтеграції

Як міжнародні стандарти допомагають адаптуватися до викликів

- Стандарти, що адаптуються до змін
- Адаптація до зміни клімату
- Відповідність новим регуляторним вимогам, зокрема EUDR
- Гармонізація управлінських практик із європейськими підходами
- Балансування економічних, соціальних та екологічних інтересів
- Збереження доступу до ринку ЄС як стимул до системних реформ

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

FSC Регуляторний модуль - це не новий тягар, а стратегічний інструмент, що дозволяє лісогосподарським підприємствам України підтвердити свій євроінтеграційний вектор та відкрити нові можливості для всього ланцюга постачання деревини

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.

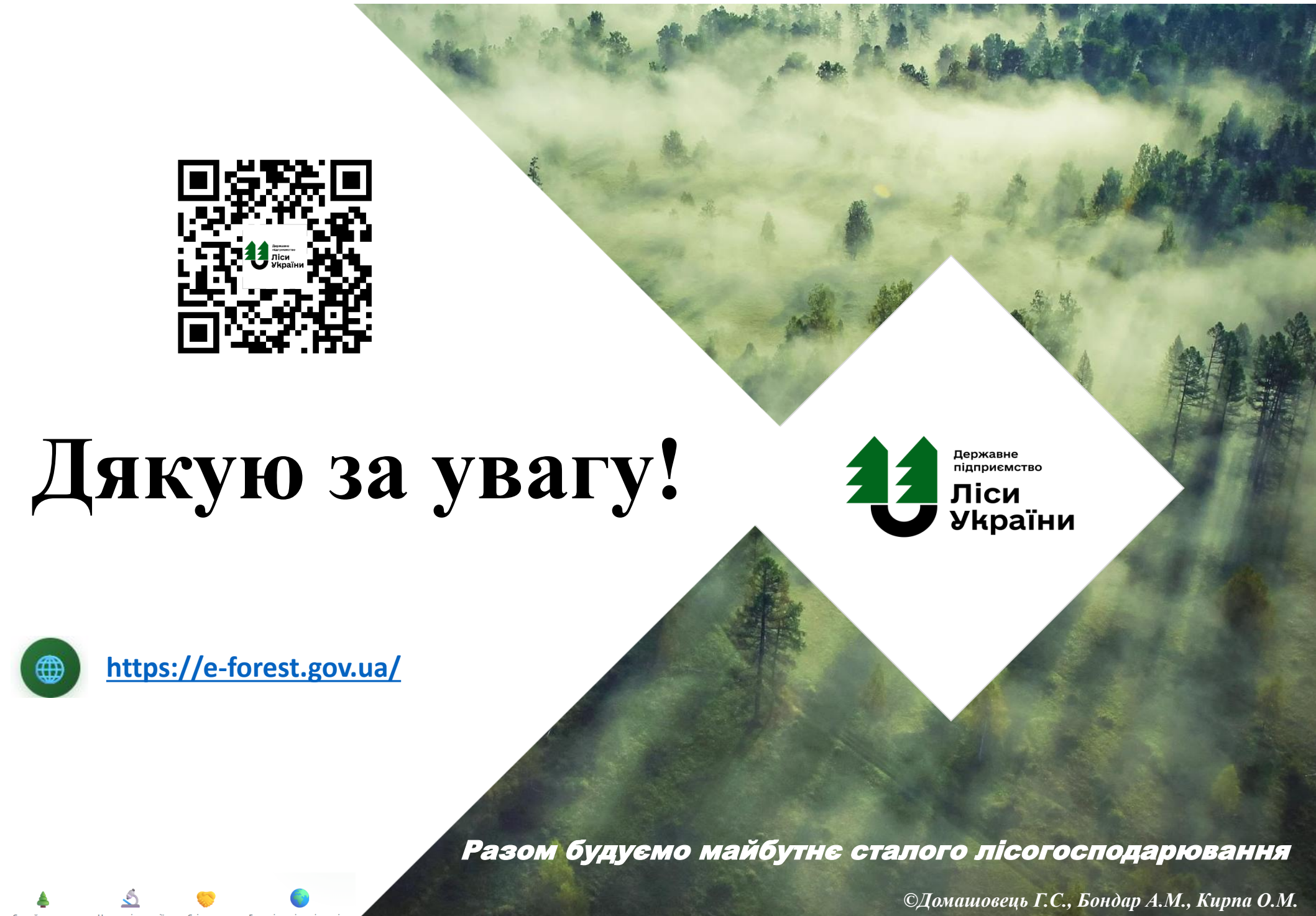

Дякую за увагу!

Державне підприємство Ліси України

https://e-forest.gov.ua/

Разом будуємо майбутнє сталого лісогосподарювання

©Домашовець Г.С., Бондар А.М., Кирпа О.М.